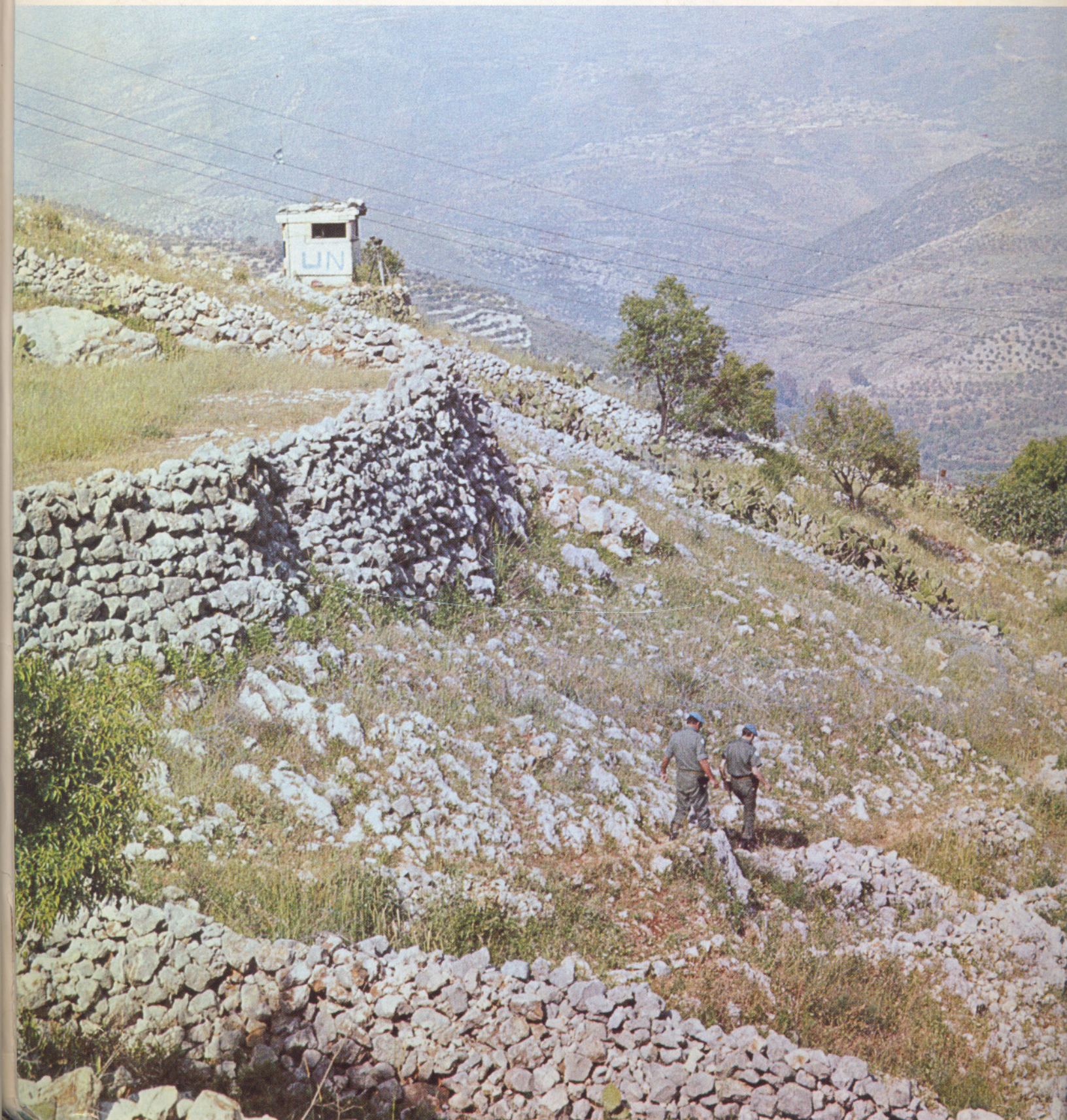

Blue Beret

Mai 1983 til november 1983

Kontingentblad for den ellefte
norsk FN-styrken i Libanon

Blue Beret

Kontingentsblad for den ellefte norske FN-styrken i Libanon

Mai 1983 til november 1983

TEKST, FOTO OG DESIGN:

Løytnant Asbjørn Svarstad og fenrik Einar B. Strømstad

TRYKK:

Zavallis Press Ltd, P.O.Box 1142, Nicosia, Kypros, Tel. 21-65124

FORORD

Denne boken skal være et personlig minne fra tjenesten i den ellefte norske FN-kontingenten i UNIFIL.

Boken innleder med Libanons historie, skrevet av FN-soldat Odd Vidar Rui. Deretter følger fire utgaver av Blue Beret, fulgt av avdelingsbilder som dessverre ikke er komplette av forskjellige årsaker.

Et varmt takk til alle for samarbeidet.

Løytnant Asbjørn Svarstad.

Redaktør/ presse- og informasjonsoffiser.

LIBANON - FRA DE ELDSTE TIDER TIL I DAG

Libanon — Lubnan kommer av ordet laban som visstnok betyr hvit, tykk melk (geitemelk). Libanon er opprinnelig betegnelsen på Libanonfjellet. Dersom en tenker seg de snødekte fjelltoppene forstår en bedre navnet. Ellers husker vel mange det gamle navnet Kan'an fra Bibelen (kyststripen Palestina og Libanon) og Fønikia som er det greske navnet og blir helst brukt etter at hebreerne hadde trengt kananittene til sides. Fønikerne var et sjøfarende og handlende folk som anla kolonier rundt hele Middelhavet, spesielt kjent er Kartago (nå i Tunis) som utfordret og nær beseiret selveste Roma. Etterhvert overtok det arameiske språk, Jesus talte f.eks. arameisk, senere kalt syrisk (litt forenklet er Aram det gamle navnet på Syria og Syria det greske navnet på Aram). Kristendommen gjorde sitt inntog, de første kristne menighetene vi kjenner til var i Tyros og Sidon — Paulus dro alltid innom her på reisene sine. Både Palestina og Libanon lå nå under Romeriket som på 300-tallet ble delt i to riker: Rom i vest og Byzants i øst. Jerusalem ble inntatt i år 70 e.Kr. etter hard motstand fra jødene.

Kristendommen fikk stor utbredelse i store deler av Midtøsten med fire store kirker: den gresk-ortodokse, den syriske, den koptiske (i Egypt) og den armenske.

Araberne og Islam

En fare truet imidlertid. En stor profet og grunnleggeren av Islam, Muhammed, ble født. Etter hans død i 632, marsjerte omkring 20.000 mann fra Arabia og erobret snart Syria (med Palestina og Libanon) og Irak. Ikke lenge etter fulgte Egypt og store deler av nord-Afrika. I 635 falt Damaskus etter seks måneders beleiring og året etter led de kristne byzantiske styrkene et avgjørende nederlag i Yarmuk-dalen etter at de bare noen år tidligere hadde jaget perserne tilbake. Andre byer overga seg eller ble erobret. Den tilsynelatende lettvinde erobringen bunnset noe i liten motstand, bl.a. stakk ikke den greske kulturen så dypt og var begrenset til byene. Semittene i Syria var selv under erobring siden Aleksander

den Store (332 f.Kr.). I tillegg kom at den greske kirken praktiserte en noe annen lære i troen på Kristus.

Den arabiske erobringen av Syria var innledningen til Islam's seiersgang som ikke endte før etter at tyrkerne hadde erobret den kristne hovedstaden Konstantinopel i Byzants i 1453.

Syria ble nå i 636 under Muawija delt inn i fire militærdistrikter tilsvarende (men ikke lik) de romerske og byzantiske provinsene Damaskus (herunder Libanon), Homs (i nord), Jordan og Palestina (sør for Haifa til Sinai). Senere ble Kinnassrin nord for Homs også lagt til. Umajade-dynastiet ble nå grunnlagt, det varte til år 750—da abbaside-dynastiet overtok ledelsen og hovedsetet ble flyttet til Bagdad. Dette varte fram til 1257, men i mellomtida var det blitt uthulet, abbasidene greidde ikke å holde kontroll over hele det veldige riket. I Egypt regjerte det såkalte Fatimide-dynastiet (Fatima var datter av Muhammed og kona til kalifen Ali, som shi'ittene regner som den rette etterfølgeren etter Muhammed). I Spania regjerte en grein av Umajade-dynastiet og abbasidene ble også bl.a. utfordret av mongolene, tyrkerne, perserne og de europeiske korsfarerne. I 1095 holdt pave Urban II en brennende appell med oppfordring til å gjenerobre "det hellige land" fra de "vantro". Året etter dro det første korstoget med kurs for Jerusalem som ble erobret i 1099. Flere korstog fulgte, ved siden av kongedømmet Jerusalem (fra Aqababukta til Beirut) ble det opprettet tre fyrstedømmer: Tripolis, Antiokia og Edessa (Tyrkia i dag), senere også Kypros—alle under korsfarer-ledelse. I tillegg eksisterte det fra før et kristent armensk kongedømme i Kilikia (Tyrkia i dag). Noen vil kanskje huske at den norske kongen Sigurd Jorsalfar reiste fra Norge via England og landet i Akko (Acre) med flåten sin i år 1100. Han dro og besøkte kong Baldwin I av Jerusalem. Senere var han med på å erobre byen Sidon, der korsfarerborgen står den dag i dag.

Det er i denne perioden en mann kalt Salah al-Din (Saladdin) dukker opp.

Han er opprinnelig kurder, men leder de arabiske muslimene i gjenerobringen av Jerusalem. Snart faller korsfarerrikene fra hverandre, den siste bastion er Kypros.

I mellomtiden vokser det fram nye mektige invasjonsbølger, først mongolene og så tyrkerne. På 1300 og 1400-tallet velter tyrkerne fram og inntar først Anatolia og senere Konstantinopel (1453) og Makedonia. Men tyrkerne nøyer seg ikke med det, foruten å ekspandere i Europa, erobrer de store deler av Midtøsten. På høyden av sin makt når det ottomanske riket på midten av 1500-tallet fra Østerrike til Persia og Jemen og helt til Marokko i Nord-Afrika.

Under araberne ble kristne og jøder gitt en spesiell status som Bibelens eller Paktens folk—"dhimmis", dvs. beskyttet men pålagt en spesiell skatt og utelatt fra visse stillinger og fritatt for militærtjeneste. Mange gikk etterhvert over til Islam. Andre flyktet til andre steder, slik ble Libanon tilholdssted for kristne minoriteter som ønsket å bevare sin identitet. Fjellene virket lite tiltrekkende på halvbeduinene fra Arabia, jordbruk var under deres verdighet og snø ukjent. Dessuten var fjellene vanskelige å føre krig i. Libanon og Syria er forøvrig også tilholdssted for muslimske minoriteter som Mutawilah (shi'ittene), Nusayris (alawittene), Isma'ili og al-Muwahiddun (druserne).

Den militære erobring var bare første skritt, deretter fulgte islamisering og arabisering, dvs. de undergitte folkene ble overtalt eller presset til å skifte religion og etterhvert også språket. Fortsatt tales det imidlertid arameisk/syriske dialekter i noen landsbyer nær Damaskus og i Anti-Libanon-fjellene, blant noen assyrere i Tyrkia og noen kristne på Kypros og tilmed i Jerusalem. Libanon har bevart mange ord og navn fra den før-arabiske semittiske tid, bl.a. i teologi og jordbruk—og de fleste landsbyer og mange byer har arameiske (syriske) eller fønikiske (kananeiske) navn, ikke arabiske. Typisk er **bait** (hus), **ain** (hode framspring), **mai** (vann), **kafar** (landsby).

Under ottomanene

I 1516 ble Libanon innlemmet i det ottomanske riket, men innehadde en nokså uavhengig stilling under ledelse av druserfamilien Maan til langt ut på 1600-tallet. Amir Fakhr al-Din ble tatt til fange og drept i 1635 i Konstantinopel etter lengre tids stridigheter med de ottomanske myndighetene og pashaen av Damaskus. Fra 1697 til 1840 inntok Shihab-familien den ledende rolle og amirtittelen gikk i arv innen familien. Shihab-dynastiet utvidet sitt område på 1700-tallet til å omfatte mer enn det nåværende Libanon. Familien gikk delvis over til å bli maronitter, alt i 1736 hadde maronittene anerkjent Paven som sitt åndelige overhode.

Under Bashir II (1788-1840) opplevde landet en storhetsperiode, spesielt etter at pashaen i Acre, Ahmad Jassar døde i 1804. I 1810 hjalp amiren ottomanene mot invasjon fra wahhabene i det indre Arabia, derimot støttet han Muhammed Ali og sønnen Ibrahim Pasha fra Egypt som invaderte Syria i 1831. Forsøk på å introdusere den upopulære politikken til Ibrahim Pasha førte imidlertid til opprør og etter egyptisk tilbaketrekning ble Bashir tvunget til å gå i eksil.

Amir-styret ble nå avskaffet i Libanon. Ottomanene opprettet først et direkte styre, men delte snart distriktet i en nordlig maronitt-region og en sørlig druser-region, begge under oppsyn av pashaen i Sidon.

Et bondeopprør i 1858 i nord rettet mot føydalprivilegiene til maronitt-aristokratiet spredte seg sørover og førte i sin tur til blodige drusermassaker på maronittene i 1860. Frankrike intervenerte og i 1864 ble Mount Libanon dannet som en autonom provins (uavhengig sanjaq) under en ikke-libanesisk ottomansk kristen guvernør utpekt av Sultanen og godtatt av stormaktene. Muslimdominerte byområder i Beirut, Tripolis og Sidon så vel som Beka' ble utelatt. Et valgt administrativt råd med representanter fra de ulike sektene og en lokal politistyrke ble opprettet. Føydalismen ble "avskaffet" ved lov og sikret dermed til en viss grad det maronittbøndene hadde kjempet for—dannelsen av uavhengige småbruk.

Perioden fra 1864 til 1914 førte med seg økende velstand, spesielt blant de kristne. Disse spilte forøvrig en viktig rolle i den fornyete interessen for arabisk språk og litteratur—og arabisk nasjonalisme.

Under 1. verdenskrig mistet Libanon sin privilegerte stilling og kom under direkte tyrkisk militærstyre.

Den franske mandatperioden (1920-1943)

I 1918 ble kystdistriktene i Libanon okkupert av britiske og franske styrker og i 1920 skapte Frankrike staten "Le Grand Liban", som inkluderte i tillegg til den tidligere selvstyrte provinsen—kystområdet med Beirut, Tripolis Sidon og Tyros—og Beka-dalen på Syrias bekostning. I 1922 godkjente Folkeforbundet Libanon som mandatområde under fransk oppsyn.

Tiden fra 1920 til 1936 var en relativt fredelig periode. En forfatning ble utarbeidet i 1926, men fungerte dårlig etter, forutsetningene og franske ønsker, og ble satt ut av kraft i 1932. Fra 1932 styrte presidenten administrasjonen. Ved overenskomst skulle han være kristen, mens statsministeren var muslim. Systemet krevde en varsom balansegang mellom de forskjellige religionssamfunn.

I Syria vokste nasjonalistbevegelsen—og noen grupper krevde at Libanon ble redusert til sin tidligere størrelse eller tilmed avskaffet som selvstendig enhet. Disse kravene ble støttet av en del sunnimuslimer i distrikter som ble lagt til det nye stor-Libanon i 1920. Således spredte det syriske opprøret i 1925-26 seg også til Libanon.

En fransk-libanesisk avtale kom i stand i 1936. Den tilsvarte omtrent den fransk-syriske avtale inngått samme året, bortsett fra at den militære overenskomsten ga Frankrike større militær innflytelse i Libanon enn i Syria.

I 1937 ble reformert forfatning kunnegjort, men fransk nei til godkjenning i 1938 og krigsforberedelsene satte en stopper for forhåpningene om full uavhengighet foreløpig.

I november 1941 proklamerte den franske generalen Catroux på vegne av de Gaulle og "det frie Frankrike" Libanon som en suveren og uavhengig stat etter at britene og frie franske styrker utviste representanter for Vichy-regimet og aksemaktene, og igjen okkuperte Syria og Libanon.

Den nye nasjonalforsamlinga i 1943 med sterk nasjonalistmajoritet kom snart i konflikt med de franske autoritetene vedrørende overdragelsen av administrasjonen. Den libanesiske regjeringen insisterte på å fjerne alle bestemmelser som ikke var i samsvar med full uavhengighet. Franskmennene arresterte presidenten og flere regjeringsmedlemmer—og satte forfatningen ut av kraft. Etter press fra England, USA og arabiske land ble fangene løslatt den 22 november 1943 og Bishara al-Khuri ble gjeninnsett som president. Året etter begynte Frankrike å overføre de viktigste offentlige tjenester til full libanesisk kontroll—og i 1946 trakk de siste franske styrkene seg ut av landet.

Republikken 1943-1975 1943-1958

Siden uavhengigheten har de fleste libanesere sett med skepsis på alle planer om et stor-Syria. I mai 1948 ble landet dratt inn i krigen mot den nye staten Israel med en påfølgende våpenhvileavtale i mars 1949. I Syria førte det arabiske nederlaget til statskupp i mars samme året, og i Libanon førte skuffelsen over nederlaget til at regjeringen ble truet av lignende kupp-planer. Kuppforsøket ble slått ned i juni 1949, og lederen Antun Sadaah ble henrettet.

Regjeringen gikk mot et forslag om økonomisk union med Syria i mars 1950. Forhandlinger førte imidlertid fram til en avtale med Syria i begynnelsen av 1952 om deling av avgiftene fra oljeselskapene (oljeledninger fra Saudi-Arabia til Sidon og fra Irak til Tripolis) og om tollspørsmål knyttet til handel med jordbruks- og industriprodukter mellom de to statene.

Samme året ble stasminister Riyadh al-Sulh myrdet i Amman. Dette bidro til å svekke balansen i det sårbare libanesiske systemet, og senere politisk og økonomisk uro førte til at regjeringen og president al-Khuri gikk av. Beskyldninger om korrupsjon ble framsatt mot presidenten. Årsakene til krisa var ellers mye av økonomisk karakter. Varemangelen under krigen stimulerte libanesisk produksjon og handel. Etter krigen forsvant gradvis dette markedet. Dertil kom devalueringen av den franske franc (som både den libanesiske og syriske pengeneheten var knyttet til), krigen mot Israel og bruddet i det økonomiske samkvemmet med Syria i 1950. Høye levekostnader og stor arbeidsløshet var resultatet.

Camille Chamoun ble valgt til ny president av parlamentet. Den nye regjeringen ledet av Khalid Shihab introduserte reformer, bl. a. ny valglov, stemmerett for kvinner, revisjon av presselovene og reorganisering av rettsapparatet.

Libanon stilte seg nøytralt til Bagdad-pakten inngått mellom Irak og Tyrkia i februar 1955. Da Egypt i mars med støtte fra Saudi-Arabia og (nølende) Syria forsøkte å danne en allianse av arabiske stater der Irak skulle holdes utenfor, avsto Libanon å gå med, men forsikret samtidig Egypt at en ikke hadde til hensikt å bli med i Bagdad-pakten. Libanons bestrebelser gikk ut på å dempe de skarpe motsetningene som eksisterte mellom Egypt og Irak. Under Suez-krisa i oktober 1956 ble det erklært unntakstilstand i landet. Parlamentet undertok støtte til Egypt, men brøt ikke de diplomatiske forbindelsene med Storbritannia og Frankrike.

Eisenhower-doktrinen ble gjort kjent tidlig i 1957. Samme året ble det inngått

en avtale der Libanon skulle samarbeide med USA i å bekjempe kommunistisk innflytelse sammen med et program som innebar økonomisk hjelp fra USA til omkring 20 millioner dollar i tillegg til bistand for å styrke forsvaret. Noen gikk mot denne pro-vestlige linje, bl.a. av frykt for å isolere Libanon fra den arabiske verden og således ødelegge for arabisk solidaritet.

Det nye valget på nasjonalforsamling i 1957 ble en stor seier for presidenten, som vant støtte fra omkring 3/4 av representantene i det nye parlamentet. Mange mente valget var "fikset" for at presidenten skulle få en ny 6-års periode. Motstandere som Saeb Salam, Ahmad al-Assad og Kamal Jumblatt ble ikke gjenvalgt. Pierre Gemayel ble valgt, men skal likevel ha sagt at de valgte representerte bare 10% av velgerne. Istedenfor den pro-vestlige politikken ønsket mange et nærmere samarbeid med Egypt og Syria, som gikk sammen i en union fra 1. februar 1958 - Den Forente Arabiske Republikk (UAR, varte til 1961). Regjeringen gjorde det imidlertid klart at Libanon ikke ville gå med i UAR, Den Arabiske Føderasjon (Irak og Jordan) eller noe annet forbund som ville begrense landets uavhengighet og suverenitet.

Store grupper av den muslimske befolkningen var heller pro-arabisk enn pro-libanesisk. Disse kreftene ble nå kraftig stimulert. Mer enn 100.000 libanesere strømmet til Damaskus for å se Nasser og høre hans appell til det libanesiske folket om å tvinge regjeringen til å bryte med Vesten. Mange lyttet også til propagandaen fra Damaskus om at de muslimdominerte områder som ble lagt til Libanon i 1920, egentlig tilhørte Syria og burde nå tilbakeføres. Det var fare for at den spente situasjonen kunne eksplodere og i stor utstrekning ta form av en konfesjonell konflikt mellom muslimer og kristne.

Regjeringen ble reorganisert og førte til at pro-arabiske medlemmer ble erstattet med mer pro-vestlige. I mai ble redaksjonen av en anti-Chamoun avis drept av ukjente. Drapet førte umiddelbart til ny uro og opprør—og markerte således opptakten til borgerkrigen, som varte til utpå høstparten 1958. Landet ble splittet i to leirer: pro- og anti-Chamoun. Skillet kunne imidlertid også gå på tvers av konfesjonstilhørighet, både druserne og shi'ittene var f.eks. splittet i pro- og anti-regjeringsfraksjoner.

Regjeringen beskyldte UAR for innblanding i libanesiske forhold og appellerte om støtte fra Arabisk Liga—noe

som ikke førte fram. Problemet ble også tatt opp i FN, som sendte observatører under ledelse av general Odd Bull.

Blant Nasser-tilhengerne var ledende sunni-muslimer som Saeb Salam fra Beirut og Rashid Karami fra Tripolis, shiæmuslimer som Sabri Hamadi fra Beka' og druserlederen Kamal Jumblatt. Kjente kristne maronitter som brødrene Hamid og Suleiman Frangieh, den tidligere presidenten Bishara al-Khuri og ti'mød maronittpatriarken al-Maushi var motstandere av Chamoun.

Chamoun kontrollerte politiet og gendarmen, men hæren stilte seg nøytralt stort sett under ledelse av general Fuad Shihab. Ellers hadde han støtte fra Parti Populaire Syrien (PPS/SSNP)—senere forkortet til Social National Parti (SNP)—og Kata'ib-partiet (LKP-Falangistpartiet) under ledelse av Pierre Gemayel.

Opprørsstyrkene kontrollerte deler av Beirut, Tripolis og Sidon sammen med store områder i nord og sør. De krevde at Chamoun skulle gå av som president—noe han nektet før perioden var ute.

14. juli falt Hashemitt-dynastiet i Irak ved et militærkupp (kong Faisal og Nuri al-Said ble myrdet). Britene intervenerte øyeblikkelig i Jordan—og på anmodning fra Chamoun sendte USA en militærstyrke på ca. 5.000 mann som ble stasjonert i og rundt Beirut. USA gikk trolig ikke inn i Libanon for å berge Chamoun-regimet. Washington så nemlig med en viss skepsis på hans ytterliggående holdning. Viktigere var frykten for mulige konsekvenser av kuppet i Irak og ønsket om å forsikre USA's allierte Pakistan, Tyrkia og Iran at USA var forberedt på aksjon når det ble nødvendig.

Sovjet og Kina protesterte skarpt mot den amerikanske intervensjonen, og krevde tilbaketreking av styrkene. Spørsmålet ble tatt opp i FN, og USA lovet å trekke styrkene tilbake etter anmodning fra den libanesiske regjeringen, eller i tilfelle FN gjorde foranstaltninger som sikret landet uavhengighet og fred. USA dro seg til slutt ut i oktober.

I mellomtida hadde nasjonalforsamlingen valgt ny president—Fuad Shihab (sjefen for hæren). Han ble støttet fra begge sider i valget og kunne overta president-embedet etter Chamoun 23. septemner. Lederen for opprørerne i Tripolis, Rashid Karami, ble utpekt til statsminister i den nye regjeringen. Regjerings-sammensetningen var et slag i ansiktet på høyreorienterte partier som Nasjonal Blokk (NB) med Raymond Edde i spissen og selvsagt LKP (falangistpartiet). Noen dager tidligere var assisterende redaktør av LKP's partiavis al-

Amal blitt myrdet. Til sammen utløste dette den såkalte "kontrarevolusjonen" der LKP og dens militis gikk i spissen for streiker, demonstrasjoner og væpnete gatekamper. På nytt beveget landet seg på kanten av stupet. Konsultasjoner mellom Jumblatt, Karami og Gemayel fikk imidlertid en heldig utgang, og Karami kunne danne en forliksregjering bestående av to sunnitter, Karami, og Hussein Oweini—og to maronitter, Pierre Gemayel og Raymond Edde.

Jumblatt hevdet senere at opprøret i hovedsak var et resultat av Chamouns oppførsel som president. Chamoun derimot insisterte på at valgene hadde gått riktig for seg og mente ellers han hadde reddet Libanon fra Syria-Egypt og i neste omgang fra kommunismen. På grunn av USA's dumheter kunne Libanon gli inn i Nasser-leiren.

Litt om det politiske systemet

Presidenten velges av nasjonalforsamlingen for 6 år. Valg til parlamentet skjer på grunnlag av et konfesjonelt system der antall representanter blir fordelt på religionsseksjonene etter antall medlemmer. Denne fordelingen skjer i henhold til folketellingen i 1932, da et mindre flertall tilhørte de kristne seksjonene. Etter Nasjonalpakten muntlig inngått i 1943 skulle fordelingsnøkkelen være 6-5 i de kristnes favør. Hvert valgdistrikt har et vist antall mandater å fordele blant sektene, og alle velgere stemmer på kandidater uten hensyn til religiøs tilhørighet. Landet har 17 anerkjente religionsseksjoner. Systemet fører altså med seg en viss innbyrdes konkurranse mellom kandidater innenfor hvert seksjon og et visst samarbeid på tvers av sekttilhørighet.

Samtidig forhindrer systemet utviklingen av moderne politiske partier med programforpliktelser overfor velgerne. Valgene blir preget av kjøpslåing mellom grupper, noe som ofte tjener halvføydale tradisjonelle ledere og deres kamper for å opprettholde sine maktposisjoner. Klan- og religiøse ledere sammen med sine "klienter" danner maktige grupper innenfor parlamentet. De har ofte blitt kritisert for å være "antinasjonale" i sine mål og metoder. Å få slutt på eller i det minste svekke denne "føydaliseringen" av det politiske liv—uten å forstyrre balansen mellom de kristne og muslimske seksjonene, har lenge vært et mål for reformvennlige krefter.

Tradisjonen tilsier at presidenten skal være maronitt, statsministeren sunnitt og presidenten i nasjonalforsamlingen shi'itt. Regjeringen skal forøvrig være konfesjonelt og balansert sammensatt.

Siden 1960 har sammensettingen i parlamentet vært:

Valgdistr.	plasser	Mar.	GO	GK	AO	AK	Prot.	Min.	Sunni	Shia	Druse
Beirut	16	1	2	1	3	1	1	1	5	1	—
Mt. L.	30	17	2	1	1	—	—	—	2	2	5
Nord-L.	20	8	4	—	—	—	—	—	8	—	—
Bekaa	15	2	2	2	—	—	—	—	3	5	1
Sør-L.	18	2	1	2	—	—	—	—	2	11	—
I alt	99	30	11	6	4	1	1	1	20	19	6

Kristne: 54

Muslimer: 45

Sammensetningen av befolkningen har imidlertid endret seg siden 1942, trolig er mer enn 55% i dag muslimer. En folketelling ville få konsekvenser for sammensetningen i parlamentet—noe spesielt maronittene frykter.

De viktigste politiske partier og grupper ved siste valg i 1972 var de maronitt-dominerte National Liberal Party (NLP-Chamoun), Lebanese Kata'ib Party (LKP-Falangistpartiet—Gemayel), National Bloc (NB-Edde) og Frangiehgruppa (maronittgruppe fra nord); de sunnitt-dominerte Demokratisk Blokk ledet av Karami og Sentrumsblokken ledet av Salam—begge løst sammensatt; Democratic Socialist Party (DSP) ledet av shia-lederen i sør—Assad; Socialist Progressive Party (PSP) ledet av druser-lederen Jumblatt og det armenske Tashnaq. De fleste representanter er imidlertid uavhengige. Siden valget har mye skjedd og parlamentet avspeiler ikke den reelle maktfordelingen lenger. Falangistpartiet har f.eks. styrket sin stilling på bekostning av de andre maronitt-gruppene, mens nye grupper—som shia-organisasjonen Amal er blitt viktige politiske maktfaktorer ved siden av PSP. En del tradisjonelle ledere har derimot mistet mye av sin innflytelse.

1958-1970: Shihabistperioden

Borgerkrigen i 1958 markerer et viktig skille. Valget i 1960 viser sterk fremgang for politiske partier, dette var forøvrig det første hennelige valget. Den nye presidenten, Fuad Shihab, sto i spissen for reformer som tok sikte på å styrke båndene til nasjonalstaten på bekostning av klientsystemet og en ubegrenset laissez-faire kapitalisme. Det offentlige skoleverket ble utbygget, elektrisk strøm ble innlagt på landet, helsevesenet og sosialpolitikken ble forbedret.

President Shihab la stor vekt på å stå over de vanlige politiske stridssakene. Han viste forståelse for arabiske problemer og var villig til å delta i løsningen av dem. Politikken hans var også preget av imøtekommenhet til nasseristene—noe som gjenspeilte seg i hyppige konsultasjoner med den egyptiske ambassadøren i Beirut—Abdul Hamid Ghalib.

I september 1961 brøt unionen mellom Syria og Egypt sammen. Det første alvorlige forsøket på arabisk forening mislyktes. Mange libanesere følte seg lettet, nasserbevegelsens fremvekst var stoppet opp. Sammenbruddet var en del av det Malcolm Kerr har kalt "The Arab Cold War", som kan utlegges som kampen mellom Irak og Egypt om kontrollen over Syria, mer generelt rivalisering mellom de arabiske statene. De lokale statsinteressene kom ofte i konflikt med pan-arabismen. En annen utfordring var Islam, kong Feisal av Saudi-Arabia satte i gang en islamkampanje i midten av 1960-årene for å motvirke innflytelsen fra den arabiske nasjonalismen.

Sett fra Libanon kunne "den kalde krigen" ha både fordeler og ulemper. Ved å stå mest mulig nøytral i konfliktene kunne landet bevare sin uavhengighet. Samtidig led Libanon ofte under å være arena for andres strider—stimulert av landets frie presse og etnisk/religiøs mangfold.

En del kristne reagerte på president Shihab's pro-arabiske linje, og den egyptiske ambassadørens innflytelse. Maronittpatriarken al-Maushi gikk mot presidenten. Mange var skeptiske til Deuxième Bureau og dens voksende makt, organisasjonen ble bl. a. beskyldt for å blande seg inn i politikken, tilmeldt oppmuntre nasserorienterte til å svekke Saeb Salam's innflytelse blant muslimerne. Men Shihab hadde fremdeles støtte fra mektige ledere som Jumblatt, Karami og Gemayel. Shihab ble etterfulgt i 1964 av president Helu som stort sett fulgte opp forgjengerens politikk. Regjeringene ble mye ledet av Rashid Karami, en tradisjonell sunni-notabel fra Tripolis med en viss åpning til venstre mot Nasser-tilhengere og krav fra de palestinske lederne.

Episoder på grensa til Israel i sørsommæren og høsten 1965 skapte en viss engstelse. Medlemmer av den nye palestinske geriljaorganisasjonen al-Fatah forsøkte seg på raid over grensa til Israel med det resultat at Israel gikk til gjengjeldsaksjoner mot libanesiske landsbyer. Det såkalte Litani-prosjektet for distribuering av vann til den sørlige

regionen ble også bombet med den følge at hele prosjektet ble foreløpig skrinlagt.

Armenere, palestinere og andre minoriteter

Armænerne ble forfulgt under tre tyrkiske regimer: i 1894-95 under Abdul Hamid, i 1909 og 1914-1915 under Ungtyrkerne (24. april 1915 er armensk minnedag over de drepte)—og i 1920 (da den improviserte armenske republikk, støttet av bl.a. Nansen, ble ødelagt), 1922 og 1929 under Republikken.

I alt over 1 million armæner ble drept i disse årene, noen mener minst 2 millioner. Andre ble deportert og forfulgt og etter 1920 spredt til mange land. En del kom til Libanon og utgjorde før borgerkrigen i 1975 muligens mellom 150.000-200.000. Armænerene er kristne og oppnådde borgerskap i Libanon i 1924.

Andre fokegrupper i det østre middelhavsområdet har også betalt en høy pris i bestrebelsene for nasjonal integrering, kurderne i Irak og Tyrkia, assyrerne i Irak og selvsagt palestinerne. Assyrerne er kristne og ganske få i Libanon. Derimot finnes det noen tusen kurdere, de er sunni-muslimer og har ikke oppnådd statsborgerskap.

Palestinerne har samme flyktning-status som kurderne og har altså ikke statsborgerskap (de aller fleste). Etter 1948 kom ca 100.000 til Libanon, mange av dem fra Galilea. I Libanon etablerte mange palestinere seg rundt Beirut, Tripolis, Sidon og Tyros. Antallet har siden økt, spesielt etter junikrigen i 1967 og borgerkrigen i Jordan i 1970. I 1975 var det noe omkring 350.000-400.000 i Libanon. United Nations Relief and Works Agency (UNRWA) ble dannet etter 1948 for å ta seg av de palestinske flyktningene. I 1975 hadde organisasjonen ansvaret for ca 200.000 flyktninger i Libanon. Mange palestinere oppnådde viktige stillinger i det libanesiske samfunnet, bl. a. var den største banken i landet, Intra Bank, grunnlagt og ledet av palestineren Beidas, likeledes var flere vestlige datterselskaper, som Aramco, ledet av palestinere.

I tillegg fantes over 200.000 syriske gjestearbeidere i Libanon.

Junikrigen i 1967 og følgene av den

Arabernes nederlag i seksdagerskrigen i juni 1967 fikk store konsekvenser i hele den arabiske verden. Libanon, som hadde stått utenfor, fikk også føle dette. Det egyptiske flyvåpen ble knust på noen timer og Israel okkuperte Vestbredden av Jordan-elva med øst-Jerusalem, Gaza, Golanhøydene og Sinai—alt på mindre enn en uke. Denne gangen kunne ikke nederlaget bortforklares som tidligere. Mange arabiske intellektuelle begynte en kritisk selvgransking og krevde en radikal

og fundamental nyorientering.

Noen resultater av nederlaget var at egyptiske tropper ble trukket tilbake fra Jemen, der de hadde operert til støtte for den mislykte republikken til Abdul Sallal. Forlik mellom Saudi-Arabia og Egypt ble nå mulig. Forøvrig tapte nasserismen mye av sin innflytelse, og Egypts rolle som "Prøyssen" for arabisk forening syntes nå fjern. For det tredje ble fred mellom Israel og araberne nå fjernere enn noensinne. For det fjerde økte bare den sovjetiske innflytelsen i den arabiske verden, spesielt i Egypt og Syria. Og endelig hadde palestinerne mistet troen på at de arabiske lederne kunne hjelpe dem. Fra nå av begynte de å tenke mer palestinsk", dvs. legge vekt på egen identitet til forskjell fra arabismen og den lokale nasjonalismen til de etablerte arabiske statene. Al-Fatah ble den ledende organisasjonen under Jassir Arafat, som også tok over som formann i PLO i 1969.

Valget i 1968 ga den såkalte Hilf—Trippelalliansen, bestående av de tre høyreorienterte maronittpartiene LKP, NLP og NB, sterk fremgang. Det samme skjedde med den moderatkonserverative og muslimdominerte Demokratisk Blokk. Mellom "Chamounistene" og "Shihabistene" eksisterte det sterk rivalisering knyttet til spørsmål omkring den konfesjonelle representasjonen i regjering og administrasjon. Sammen med regjeringens manglende evne til å oppnå tilstrekkelig støtte i parlamentet, skapte dette ofte vansker under Helu og førte til stadige regjeringsskifter og utskifting av enkelte statsråder. I virkeligheten ble shihabismen og reformpolitikken forlatt Helu i slutten av 1960-årene. Den militære innblanding i politiske saker holdt imidlertid fram.

En "radikal" bølge gikk over den arabiske verden i 1968-69, på mange måter var det en fornyelse—med Baath-partiene i Syria og Irak, Nasser's "arabiske sosialisme" og Kadaffis makt-overtakelse i Libya 1. september 1969.

Palestinsk geriljaaktivitet begynte å gjøre seg gjeldende for alvor i 1968, og Libanon ble etterhvert en syndebykk for israelernes klager. I desember 1968 ble et israelsk rutefly beskyttet på flyplassen i Athen (1 drept og 1 såret). To dager senere slo israelske kommandosoldater til på flyplassen i Beirut og ødela 13 fly tilhørende MEA. Israel hevdet at raidet var en gjengjeldelses-aksjon for angrepet i Athen og en advarsel til den arabiske verden og spesielt Libanon om å holde styr på fedayeen-aktivitetene i landet. Israel ble utsatt for kritikk fra mange kanter og bl.a. fordømt i FN. Aksjonen førte til at den libanesiske regjeringen gikk av, mye pga. kritikk for manglende sikkerhetstiltak. For sjuende gang dannet Rashid Karami ny regjering.

I Sidon førte en demonstrasjon til ære for en død geriljasoldat i april 1969 til sammenstøt med Sikkerhetsstyrkene og 23 mennesker ble drept. Regjeringen ble fordømt av Jumblatt og sunnimuftien av Beirut, Hassan Khalid. I mai ga presidenten uttrykk for i en tale at den palestinske geriljavirkosomheten i sør måtte begrenses. Geriljagrupper opprettet sommeren 1969 nye baser nær grensa til Israel der de planla og utførte raid fra—inn i Israel. Dette førte i sin tur til stadige gjengjeldelsesaksjoner. Bekymret over utviklingen, besluttet hæren seg til å handle, få skikkelig kontroll over den palestinske fedayeen-aktiviteten og isolere de venstreorienterte libanesiske organisasjonene som blomstret opp. Fra mai til oktober forekom det stadige sammenstøt mellom hæren og palestinske kommando-soldater. Fra Syria kom syrisk-kontrollerte palestinske enheter—organisert i Saiqa, for å styrke geriljastyrkene. I oktober angrep hæren noen av geriljabasene i Sør-Libanon—i et forsøk på å begrense geriljaens handlefrihet. Situasjonen var kritisk og truet med å utvikle seg til full borgerkrig. Regjeringen gikk av og klaget over at den ikke var ansvarlig for hærens handlinger. Fra nå av administrerte presidenten og hæren landet direkte.

Venstreorienterte libanesere og palestinske geriljaorganisasjoner overtok kontrollen i Tripolis i flere dager, og mange palestinske flyktningeleirer ble forvandlet til militære trenings- og utrustningssentraler. Geriljaen mottok støtte fra hele den arabiske verden, og Syria og Irak truet tilmed Libanon med militær intervensjon. Trass i den spente situasjonen, kom det ikke til større kamper og den farlige situasjonen gled over. Det ble etterhvert klart for de fleste at hæren ved å knuse den palestinske geriljabevegelsen—også risikerte å splitte både hæren selv og samtidig hele nasjonen.

Forhandlinger kom i stand og ledet fram til den såkalte Kairo-avtalen av 3. november 1969, underskrevet av øverstkommanderende for den libanesiske hæren, general Bustani og PLO-lederen Jassir Arafat. Avtalen var et kompromiss og innebar at hæren og det palestinske "Kamprådet" skulle samarbeide om å holde orden. I praksis begrenset avtalen geriljaens bevegelsesfrihet til visse områder. I 1970 ble dette videre definert slik i et tillegg at leirer skulle ha en viss avstand fra byer, at militær trening skulle opphøre i flyktningleirene og at geriljasoldater skulle pålegges ikke å skyte før de var inne på israelsk område. Formålet var ikke så mye å forhindre aksjoner i Israel, men å få en slutt på at uskyldige libanesere ble skadet eller deres eiendom ødelagt av israelske angrep. Avtalen var lenge hemmeligholdt, den ble også utlagt noe forskjellig og har gjentatte gan-

ger blitt brutt.

Blant maronittlederne aksepterte Chamoun og Gemayel avtalen under forutsetning av at den ble strengt etterlevd. Raymond Edde derimot har hele tiden vært skeptisk. Mange libanesere fryktet at opptrapping av palestinsk geriljavirkosomhet ville føre til enten en syrisk utvikling, der Syria dominerte gjennom Saiqa og andre pro-syriske grupper—eller en jordansk utvikling, der situasjonen syntes kaotisk, og regjeringen tilsynelatende var i ferd med å oppgi kontrollen over geriljabevegelsen.

Shia—muslimene, de fattigste og minst privilegerte—i tillegg til at de led mest under de israelske raidene i sør, begynte å våkne politisk under ledelse av Imam Musa al-Sadr. Han oppmuntret og ledet shi'ittene i massedemonstrasjoner der de ga uttrykk for sine klager og krav. Sadr ble også valgt til formann i det nydannede høyere rådsorgan for shi'ittene skilt fra det alminnelige muslimske Høyere Råd, som var dominert av sunni—muslimer. I sør utfordret han politisk tradisjonelle shia—ledere som Assad—familien.

Maronittene, som håpet på shi'ittene som sine allierte, skulle bli kraftig desillusjonerte i 1975, da noen av de heftigste kampene i begynnelsen av borgerkrigen kom til å stå mellom de selv og shi'itter som hadde flyktet fra sør til de fattige og overfylte forstedene til Beirut ("Belt of Poverty").

I Beirut forekom det stadig gatekamper mellom palestinske geriljasoldater og militante falangistgrupper, den alvorligste episoden var da noen palestinere ble angrepet etter en begravelse og ti av dem ble drept. Regjeringen forsøkte å holde seg utenfor disse stridighetene.

I mai gikk Israel til kraftige luft- og bakkeangrep på geriljaposisjoner i Sør-Libanon og okkuperte et større område i nesten to dager. Jumblatt, trass i at han var indreminister i regjeringen, fordømte "elementer" i regjeringen for forsøk på å kue palestinerne og bruke provokatører og andre til å spre falske rykter—og dessuten forsøke å egge til sektstridigheter og levere våpen til fiender av palestinerne i sør. Formålet var i følge Jumblatt å diskreditere palestinerne og sabotere Kairo-avtalen. Andre svarte Jumblatt at det riktignok var en sammensvergelse, men at den var rettet mot Libanon.

Libanon's dilemma syntes å være at enten tolererte man den palestinske geriljaen og fortsatte å lide under de israelske angrepene,—eller en forsøkte å stanse den og risikerte borgerkrig. Dersom man gikk inn for den andre løsningen, måtte man regne med at de andre arabiske statene ville reagere skarpt og forsøke å vise hvor flinke de var til å støtte den palestinske sak. Problemet var hvordan en kunne forlike den palestinske realiteten med den nasjonale verdighet.

1970-1975: Forspill til borgerkrig

Tre viktige hendelser skjedde i 1970. Den palestinske geriljaen led nederlag i borgerkrigen i Jordan og ble utvist fra landet. Kong Husseins seier ble grundig og brutalt gjennomført. Libanon ble nå det eneste landet som geriljaen kunne operere noenlunde fritt fra. Libanon ble sentrum for geriljabevegelsen og deres kamp mot Israel. Med en viss rett kan en hevde at prisen for kong Hussein's seier i 1970-71 var borgerkrigen i Libanon i 1975-76.

For det andre ble maronittlederen i nord, Suleiman Frangieh, valgt til ny president og overtok i september etter å ha vunnet en knepen seier over shihabistenes kandidat Elias Sarkis. Frangieh hadde gode kontakter i Damaskus—noe som hjalp han både nå og senere, dessuten var Jumblatt så fiendtlig innstilt til "the establishment" at han sørget for at gruppa hans stemte til fordel for Frangieh. Slik oppnådde Frangieh støtte fra et vidt spektrum av de politiske gruppene.

For det tredje døde Nasser. I tre dager raste uroen i muslimske distrikter i Beirut. Mange mente at Nassers død muliggjorde det palestinske nederlaget i Jordan.

Partifellen Saeb Salam ble utpekt til ny statsminister, og en viss fornying preget politikken i begynnelsen. Deuxieme Bureau's makt ble sterkt innskrenket, kommunistpartiet og SNP ble legalisert og Folkerepublikken Kina anerkjent. Samtidig ble sensuren nærmest opphevet.

Imidlertid var det stadig uro. Streiker og demonstrasjoner mot arbeidsløshet og inflasjon samt studenturo og sammenstøt mellom falangister og SNP fortsatte ut 1971. Valgene våren 1972 markerte en liten venstredreining. Geriljaoperasjonene i sør fortsatte med tilhørende israelske gjengjeldelsesaksjoner. Innbyggerne i sør krevde forholdsregler og beskyttelse, dessuten at hæren måtte få større kontroll med geriljavirksomheten. Samtidig ble Libanon offer for israelske aksjoner pga. arabiske terroraksjoner—også når terroristene hadde liten eller ingen forbindelse med Libanon. Drapene på de israelske idrettsfolkene under OL i München i september 1972 førte til kraftige luft- og bakkeangrep i Sør-Libanon. Den libanesiske hæren ble også innblandet og måtte tåle mange falne.

Fra desember 1972 kom det til stadige sammenstøt mellom geriljaen og den libanesiske hæren. Dette fortsatte inn i 1973 og kulminerte i mai da hæren gikk til flere angrep på leirene i sør. Geriljasoldater fra Syria forsøkte å intervensere, men ble drevet tilbake og en våpenhvile kom i stand med bistand fra andre araberstater. Geriljaen gikk med på å fjerne tyngre våpen fra flyktningleirene, få en

slutt på alle terrorhandlinger innenfor Libanon og stanse bruken av leirene til geriljatrening.

Israel gjennomførte stadig raid inn i Libanon, også flere ganger i selve Beirut—i april gikk f.eks. kommandostyrker inn og drepte tre palestinske ledere.

Selv om Libanon ikke ble direkte involvert i oktoberkrigen i 1973 mot Israel, fortsatte sørregionen å tjene som geriljabase for palestinerne og med stadige raid inn i Israel. Tilsvarende ble regionen offer for israelske aksjoner, landsbyer ble jevnlig bombet, mindre raid og rene terroraksjoner ble nesten noe hverdagslig. I det første halvåret av 1974 forekom det tre større angrep på libanesiske mål der angrepene etterfulgte voldshandlinger utført i Israel, trass i libanesiske forsikringer om at voldsmennene ikke kom fra Libanon.

Falangistene krevde større kontroll over geriljavirksomheten, og i juli kom det til nye sammenstøt mellom falangister og palestinerne. Gjennom hele 1974 og inn i 1975 fortsatte Israel sin bombing, luftraid og streiftog samtidig som palestinerne fortsatte sine geriljaangrep mot Israel. Samtidig forekom det stadig interne stridigheter og regjeringen syntes ute av stand til å forhindre væpnede sammenstøt og voldshandlinger mellom forskjellige grupper. Dette kulminerte i et blodig slag mellom soldater og innbyggere i februar 1975, der bl. a. nasseristlederen Maruf Saed ble drept.

Rene selvmordsopdrag inn i Israel forekom flere ganger, i mai 1974 gikk f.eks. geriljasoldater inn i landsbyen Maalot i Israel. Aksjonen endte med at 16 barn og de selv ble drept. I gjengjeldelsesaksjonene som fulgte ble omkring 50 libanesere og palestinerne drept og ca 200 såret. Washington Post meldte i juni at forsorbombere ble brukt av israelerne. I 1975 ble anslagsvis 60 aksjoner foretatt fra Israel mot Libanon—noe som ledet til omkring 150 drepte og 400 sårede.

Flesteparten av ofrene var uskyldige landsbyinnbyggere. Den faktiske effekten av angrepene var å bringe den libanesiske hæren og regjeringen i vanry, bringe fart i flyktningstrømmen fra sør, spesielt shitter, til det allerede overfylte "powerty belt" i Beirut, styrke venstrekreftene og opplidne mange muslimer til å slutte sak med palestinerne—iallfall taktisk,—og endelig å øke kløften mellom maronittene og palestinerne.

Borgerkrigen 1975-1976

Borgerkrigen kan grovt deles inn i tre hovedfaser:

1. April - Desember 1975

Den libanesiske regjeringen forsøker å stoppe kampene mellom høyreorienterte maronitter og venstreorienterte libanese-re/palestinere og muslimer.

Ain al-Rummaneh massakren 13. april

Det er nokså vanlig å se "busmassakren" 13. april i den kristne forstaden til Beirut—Ain al-Rummaneh, der mellom 25-30 ble drept og ca 20 såret—de fleste palestinere, som innledningen til borgerkrigen.

Ansvar for drapene ble senere lagt på LKP (falangistene). Drapene utløste øyeblikkelig væpnede kamper mellom LKP-militsen og kommandosoldater i Beirut. I tre dager holdt kampene på. En våpenhvile kom i stand, men ble brutt av stadig snikskyting.

Jumblatt beskyldte LKP for å stå bak attentatet og forsøkte å isolere partiet. Da LKP og NLP trakk seg ut av regjeringen i protest mot beskyldningene og isoleringsforsøkene, ble statsministeren tvunget til å gå av 15. mai etter et heftig oppgjør i parlamentet.

"Militærkabinettet" 23. mai

Jumblatt krevde at LKP ikke skulle være representert i den nye regjeringen, noe som var et krav fra LKP/allierte. Sunni-fronten, støttet av Musa Sadr og Tahaluf (Trippelkoalisjonen—inngått i januar 1975 mellom Karami, Salam og Edde), ønsket en sterk statsminister, helst den erfarne Karami.

Enden ble at presidenten utpekte en "militærregjering" ledet av Rifai den 23. mai. Kampene hadde i mellomtiden brutt ut igjen og fikk nå et kraftig oppsving. Den moderate muslimfronten og National Movement (NM—fronten av arabisk-nasjonale og venstreorienterte libanesiske grupper ledet av Kamal Jumblatt) krevde regjeringens avgang. Krisen som hadde begynt som en konfrontasjon mellom LKP og venstreorienterte, svingte over til en styrkeprøve mellom de kristne og muslimske politiske lederne. "Militærkabinettet" ble tvunget til å gå av, mens kampene spredte seg over hele landet.

Karami - 1. juli

Mens kampene holdt på, forsøkte Karami å danne ny regjering og lyktes endelig i slutten av juni etter at både PSP og LKP hadde blitt utelatt. Karami proklamerte 1. juli dannelsen av en 6-manns regjering, "Redningskabinettet", med seg selv som statsminister og forsvarsminister og med Chamoun som indreminister med ansvar for Sikkerhetsstyrkene. Mange mente dette var siste sjansen for det tradisjonelle politiske lederskap til å få stanset kampene.

Juli og fram til slutten av august ble en rolig periode. Men forberedelsene ble gjort på begge sider for en "fjerde runde".

Nye kamper - nye frontavsnitt

I slutten av august blusset stridighetene opp i Zahle øst for Beirut i Bekadalen og spredte seg snart nord-over til Tripolis og Zghorta. Samtidig gjennom-

førte Israel fire raid inn i Sør-Libanon rettet mot palestinske baser. Hæren grep inn i nord og opprettet en buffersone mellom byene Tripolis og Zghorta. I Beirut erklærte National Movement (NM) generalstreik i protest mot hærens intervensjon i Tripolis. Av frykt for konsekvensene fikk Karami overtalt Jumblatt til å avlyse den. Da var det imidlertid for sent. 15. september brøt det ut kamper i Beirut, og ødeleggelsen av sentrum var snart i gang. Andre grupper sluttet seg til LKP-militsen. LKP-bombingen av sentrale deler av Beirut kan tyde på at partiet ønsket å demonstrere at en var klar til å ødelegge landet eller tvinge fram en deling—heller enn å gi etter i noe spørsmål av betydning. På den annen side var sikkert aksjonene del av en bredere maronittplan, som tok sikte på å tvinge fram en innblanding fra hæren (som i nord—og under maronittlederskap). NM og palestinerne fryktet innblanding fra hæren, som man ikke stolte på. I verste fall fryktet man et komplott med sikte på å utslutte den palestinske motstandsbevegelsen i Libanon eller i det minste "Avvisningsfronten", ved en kombinert aksjon mellom hæren og maronittmilitsene.

Rashid Karami hadde imidlertid ingen planer om å sette inn hæren, heller ikke å gå av. I stedet forsøkte han gjentatte ganger å stoppe kampene. Med en gang skytingen opphørte på en front, begynte den et annet sted. Mange libanesere reiste fra Beirut, enten ut på landet eller utenlands.

Den syriske utenriksministeren Khaddam kom til Beirut for å mækle og greide å få partene med i dannelsen av "Komiteen for Nasjonal Dialog" 24. september, som besto av 20 medlemmer fra alle viktige politiske og konfesjonelle grupper. Hovedspørsmål som ble tatt opp i KND var bl.a. problemene omkring territoriell suverenitet—reist av LKP/allierte, og politiske reformer, bl. a. sekulering—reist av NM/allierte. Forhandlinger førte imidlertid ikke fram.

I slutten av oktober nådde kampene et foreløpig høydepunkt i Beirut og spredte seg til nye fronter i byen. Hverken president Frangieh eller indreminister Chamoun viste noen særlig evne til konstruktiv forsøke å få en slutt på kampene. Chamoun, med militsen sin i full aktivitet, gjentok i stedet kravet om at hæren skulle settes inn. Karami forsøkte imidlertid å representere den truede nasjonale integritet. Konflikten mellom han og presidenten Chamoun ble nå helt åpen. **"Svart lørdag" - 6. desember**

Fire medlemmer av LKP ble funnet drept utenfor en maronittlandsby i Matn. Straks organiserte medlemmer av Lebanese Front (LF—bestående av LKP, NLP og noen mindre grupper) seg og gikk til aksjon i Beirut. Hundrevis av ubevæpnede muslimer ble tatt til fange. Bare på

lørdagen ble ca. 70 muslimer regelrett slaktet ned. Drapene holdt fram dagen etter og førte til nye heftige kamper på andre fronter—også utenfor Beirut. Nasseristmilitsen Murabitun, ledet av Kuleilat, gikk til kraftig motangrep og presset hardt på. Kampene mellom LKP og Murabitun varte i åtte dager. Etterhvert ble det imidlertid klart at Murabitun ikke kunne vinne en fullstendig seier.

Etter press fra Syria og PLO, gikk de radikale muslimske lederne med på forhandlinger om våpenstillstand og 15. desember stanset kampene. Dagen før erobret LKP/NLP etter sterk motstand den kristne palestinske leiren Dubay.

2. Januar - mai 1976

Den palestinske motstandsbevegelsen går åpent med i kampene. Lojalistene er nær nederlag.

Januar - februar 76

Lojalistene (høyre maronittene) beleiret de palestinske flyktningleirene Tel al-Zaatar/Jisr al-Basha. Dette førte til direkte konfrontasjon mellom Lebanese Front og PLO, som inntil nå hadde forsøkt å unngå å bli blandet inn i striden. Som svar på beleiringen av flyktningleirene angrep PLO og NM Damur sør for Beirut og erobret byen 20. januar. I mellomtiden har syrisk-kontrollerte palestinske hærhenheter (PLA) kommet fra Syria.

Fra slutten av januar inntreder en roligere periode. En Høyere Militærkomite ble dannet for å overvåke orden og sikkerhet og få i stand en varig våpenhvile. Komiteen ble sammensatt av libanesiske, syriske og palestinske offiserer.

14. februar - 11. mars

Syriske meklere overbeviste Frangieh om at det var nødvendig å akseptere visse endringer i det politiske systemet. Resultatet var Forfatningsdokumentet, offentliggjort 14. februar. Dokumentet gikk inn for lik representasjon for kristne og muslimer i parlamentet og å styrke statsministerens stilling ved at han skulle velges i parlamentet istedenfor av presidenten.

Verken Jumblatt eller LKP var særlig glad for dokumentet, og ingen enighet om politiske reformer ble oppnådd.

I mellomtiden økte den syrisk-støttede palestinske organisasjonen Saiqa sin styrke med PLA-enheter og hadde bortimot 8.000 mann under sin kommando i Bekadalen.

12. mars - 31. mai: Ahdab-kuppet

Hæren begynte å gå i oppløsning fra slutten av januar. I mars brøt enheter ut og dannet Lebanese Arab Army (LAA), ledet av løytnant Ahmed al-Khatib. Den nye hærorganisasjonen, som kjempet sammen med NM, fikk stor tilslutning

fra hærhenheter over hele landet. En stor minoritet av hæren kjempet imidlertid sammen med Lebanese Front.

Oppsplittingen av hæren førte til "kuppet" 12. mars, som var et forsøk på å stoppe oppløsningen og gjenforene hæren. Brigader Aziz al-Ahdab krevde at presidenten gikk av og beskyldte han for å ha rensket hæren for shihabist-offiserer og erstattet de med høyreorienterte. "Kuppet" snudde oppmerksomheten fra Forfatningsdokumentet og spørsmålet om forlik—over til spørsmålet om presidentens rolle. 70 parlamentsmedlemmer skrev under på et brev som oppfordret president Frangieh om å gå av. Man greide imidlertid ikke å presse presidenten til å gå av, bl. a. kontrollerte han militærgarnisonen i Beirut.

Aksjonen forhindret nå dannelsen av en forliksregjering. Imidlertid førte det til at art. 73. i Forfatningen ble endret, noe som gjorde det mulig å velge ny president opp til 6 måneder før presidentperioden gikk ut. Parlamentet kom sammen 8. mai og valgte Elias Sarkis til ny president (støttet av Karami og LF).

National Movement gikk til ny offensiv i Mount Libanon, bl. a. for å styrke sin posisjon i forhandlingene. Lebanese Front var etterhvert kommet sterkt på defensiven og fryktet nederlag. Samtidig økte Syrias innflytelse sterkt i denne fasen og bidro trolig til å holde Frangieh ved makten. Allerede i april hadde mer enn 10.000 mann gått over grensa til Libanon og truet PLO/NM. Pro-syriske grupper kritiserte åpent Jumblatt og NM.

3. Juni - november 1976

Syria invaderer 1. juni og presser PLO og NM tilbake. Syria og PLO inngår en avtale. De syriske styrkene blir "arabisert".

1. juni - 22. september

20. mai ble det anslått at omkring 40.000 syrisk-kontrollerte soldater var i Libanon (over grensa). Arafat beordret palestinske enheter (fra PLA) om å trekke seg tilbake. Det var nå helt klart at Arafat og PLO sympatiserte med NM og deres sak.

Den syriske invasjonen 1. juni kom offisielt i stand for å stanse borgerkrigen og gjenopprette fred. Ellers var det nok også et motiv—å knuse eller drive den palestinske motstandsbevegelsen på defensiven for å få den under kontroll. Syria hadde på forhånd sikret seg USA's støtte—samtidig som en benyttet tidspunktet for Kosygin's besøk i Syria til å handle.

Arabisk Liga kom sammen og besluttet å sende en arabisk politistyrke.

Lebanese Front stilte seg positivt til den syriske militære intervensjonen. Syria forhindret nederlag mange steder og

svekket samtidig fienden ved å bekjempe PLO/NM.

Ved å akseptere beslutningen til Arabisk Liga og godta en delvis arabisering, betalte Syria en liten pris for fortsatt å spille en dominerende rolle.

Lebanese Front beleiret og angrep de palestinske leirene Tel al-Zaatar og Jisr al-Basha 22. juni. Dette innledet slaget om de palestinske leirene, som varte til 12./13. august, da Tel al-Zaatar falt.

Syria forhandlet hele tiden ut fra en sterk posisjon. Samtidig som en opprettholdt presset på PLO/NM gjennom LF-angrepene på de palestinske leirene og bl.a. hevdet at den palestinske geriljabevegelsen var større enn nødvendig, ga en etter for arabiske initiativ.

I slutten av juli kom en syrisk-palestinsk avtale i stand. Verken LF eller NM var positivt innstilt til avtalen. Kampen om Tel al-Zaatar holdt fram med full styrke, noe som gjorde det umulig å få i stand en politisk dialog. Etter at Tel al-Zaatar falt inntok PLO også en hardere posisjon lik NM. NM annonserte nå dannelsen av "Folkets Frigjøringshær", og en

komite ble dannet for å sørge for koordinering med LAA.

LF gikk utenom NM og insisterte hele tiden på at en politisk dialog bare kunne komme i stand med tradisjonelle muslimske ledere. Jumblatt forsøkte på sin side å danne en bred front som samlet flest mulig tradisjonelle muslimske ledere og grupper, moderate kristne og NM. Dette ble imidlertid vanskeliggjort pga. ulike syn på Forfatningsdokumentet.

Fatah og Demokratisk Front (DELP) hevdet at det ikke fantes noen militær løsning på konflikten og var innstilt på forhandlinger. "Nei-fronten", ledet av George Habash, gikk inn for å "frigjøre" Libanon, som han mente ville bli et "arabisk Hanoi".

Fatah/DELP og NM var ellers enige om å stå fast ved stillingene de hadde erobret i Mount Libanon og krevde en fullstendig politisk løsning før de var villige til å trekke seg tilbake.

Tradisjonelle muslimske ledere, som Salam og Karami, var interessert i en politisk dialog, spesielt med den presidentvalgte Elias Sarkis og deretter med LF gjennom syrisk mekling.

23. september - 9. desember

23. september ble Sarkis innsatt som ny president. Trass i presidentskiftet, lyktes det imidlertid ikke å få stanset kampene. NLP og Chamoun ønsket snarere en opptrapping av borgerkrigen for å presse Syria enda lenger bort fra NM og PLO. Dette lyktes til en viss grad. Syrerne satte i gang en andre offensiv mot PLO/NM-stillinger i Mount Libanon. Offensiven presset PLO/NM tilbake og truet de med nederlag.

I begynnelsen av oktober ble det avholdt en konferanse i Riyadh med arabiske statsledere. Det ble besluttet å opprette en større "Arabisk Avskrekkingsstyrke". Den besto av ca 30.000 mann, de fleste syrere. Sammen med dannelsen av en ny regjering med Selim Hoss markerte dette slutten på borgerkrigen. Men som vi vet, den libanesiske tragedie var ikke slutt med det.

Libanon opplevde mer enn 50 mislykte våpenhviler i løpet av borgerkrigen. Antallet drepte blir anslått til omkring 40.000 og i tillegg kom nærmere 100.000 sårede.

NORBATT XI UNIFIL XI

BATT STAB

1983

MAJ A. JOHANSEN
S 4

OBL T. L. G. NILSEN
NK BN

OBERST M. H. Næss
BN SJEF

MAJ R. NEDERBERG
S 1

MAJ P. KONGRØD
S 3

KAPT M. BJARTAN
ASS S-3

KAPT G. C. GRINDHEIM
ASS S-4

MAJ N. FJELL

MAJ T. OMLAND
FELTPREST

MAJ I. HOLTEN
ING OFF

MAJ G. NESGAARD
JURIST

MAJ E. RAKFJORD
ASS S-1

KAPT O. MØRLAND
MIO

KAPT H. HANNISDAL
POSTMASTER

KAPT R. SØRHAUG
PRF

LT O. A. FOSMO
VAKTR OFF

LT L. J. GUTTUSRØD
PERS ADJ

LT A. SVARSTAD
PRESSE/INF OFF

KAPT R. SØLVIK
VAKTR OFF

KAPT A. RENDALEN
MATR REGNSKF

KAPT H. O. NES
VELF OFF

LT T. GRINI
IDRETTSOFF

LT S. O. STAVE
KANTINE BEST

LT L. A. SKARÅS
VAKTR OFF

LT G. I. MOSSIGE
ASS VELFOFF

FENR E. STRØMSTAD
ASS POSTM

FENR E. STRØMSTAD
ASS PRESSEOFF

FENR J. R. ILLEÅS
ASS KANTINEB

LT R. SCHAANNING
VAKTR OFF

FENR K. MYKLEBUST
ASS PRF

Sjt A. ØVREBØ
POSTASS

HQ COY

1983

MAJ R. NEDERBERG 5-1 MAJ P. KONROD 5-3

KAPT R. J. HANSEN KAPT L.-B. ERICHSEN LT H. BALLOVARE LT T. DANILOFF LT K. A. HANSEN LT N. A. LIEN LT H. MATINUSSEN LT B. H. OLSEN LT J. B. K. OSVREJUS LT A. ROLLAND LT P. SOLSTAD LT J. A. RONDUNG FENR B.-R. DAHL FENR J. P. N. DAHLEN

MAJ B. BAKKE FENR E. J. EDIASSEN FENR K. A. HOLMEN FENR Ø. JENSEN FENR O. W. JOHNSEN FENR P. H. LINDQVIST FENR R. OLSEN FENR M. R. KARDISON FENR J. RØDGEFENR K. J. RØSANDHAUG FENR K. E. SANDAL FENR P. SAURE FENR J. K. TORVANGER FENR N. G. SÆTHER

J. CHRISTIANSEN A. DRIVENES B. DYRHAUG S. de LANGE T. DALBAK R. BØGE G. E. BREIVIK T. BJØRNTVEIT B. ARNTZEN R. ANDREASSEN K. ANDREASSEN R. ANDERSEN P. I. AANDAL

R. H. HALLE J. G. HANSEN S. E. HANSEN V. HANSEN A.-T. HARSTAD T. HANSEN K. H. HANSEN R. H. HANSEN B. HALLBERG J. T. FOSS O. FLØTRE P. F. JELLVOLL N. G. H. FINSTAD E. FAGERHOLDT

T. JEVIKER H. JOHANNESSEN T. JOHANNESSEN K. JOHANSEN K. JOHANSEN R. JOHANSEN G. K. JUUL A. JØRGENSEN T. KARLSEN F. JARNE T. JACOBSEN J. M. INGEBRIGTSEN T. HOEM P.-A. HEGVOLD

K. I. MIDTBY Å. H. MELGÅRD T. MADSEN S. M. LØKEN K. A. LYCKE R. LØRENTZEN J. E. LØRE J. D. LOCHERT K. A. LØNHARDSEN R. LARSEN R. LANGELAND T. KULLBLIKK S. KRAGNES T. KNAPSTAD

K. J. ROKSVÅG T. E. RØSB L. RURNINGEN T. SANDNES J. SANDSRÅK L. E. RUD T. A. REISTAD G. POSCHADEL K. PETERSEN R. PAULSEN G. O. NISS T. NES O. MØRKASSEL A. MØLLER

M. SYLTE S. SØRDAL H. I. SÆTHER R. SVEEN O. SUNGE R. STENDALEN D. STANGNES R. SPICA P. Ø. SOLBRAA G. A. SOLBARKEN F. A. SNEEN J. SLETTEN N. P. SKJÆRLI

Ø. ØSTENG S. E. VANVIK P.-Ø. UTGÅRD I. S. THOMASSEN S. A. TANGENES CHR. TANGEN P. TALLAKSEN R. A. SIRENSEN

H. ØSTBERG T.-Ø. VESTGÅRD W. WILHELMSEN S. WINGER

J. E. ÅREBUKT O. ØIAN

Signature

COY A

MAJ A. JOHANSEN
S+4

OBLT L. G. NILSEN
NK BN

OBERST M. H. Næss
BN SJEF

SIT J.-R. LILLEBØ SIT I. CHR. AUGESTAD SIT G. O. SKJERVE
SIT L. HERHEIM FENR R. FJELLVANG FENR K. NILSEN FENR J. C. JOHNSEN FENR B. SNEEN FENR S. FHVJDSAND FENR A. L. LIE FENR G. BAASTAD LT T. RAVNDAL LT K. E. ROKO KAPT K. L. ANDREASSEN NK MAJ T. SANDNES KP SJEF

M. ANDERSEN R. AGNALT F. S. ALMÅS L. I. ALMKLOV B. AUSTAD M. BJERKE J. O. BJERKNES S. A. BJU E. BUSENGDAL A. O. BYE O. P. DANNEVIG T. DEHLE B. A. ENDERUD L. J. EGENES

J. M. JOHANSEN J. K. JOSDAL V. HAGFORS O. T. HANSEN B. HANSEN L.-T. HARKESTAD O. HAUGEN E. HAUGLI J. I. HIORTH H. HILDRE R. HOLTEDAL J. K. HOLMEN S. O. HELLELAND S. E. HANSEN

L.-G. KILDAHL P. Ø. KLINGAN C.-G. KNUDSEN A. KVITLAND G. LARSEN R. LUNDEVOLD P. A. MARTINUSSEN K. A. MAURSETH G. MEDBY P. H. NILSSEN B. NAASTAD O.-E. NÅRSTAD R. NYHAMMER J. R. NYBERG

M. O. FINNSET K.-O. DISKARSEN J. O. SEVLAND A. B. SOLAAS G. SOLHAUG F. E. STEEN G. A. STOKKAN P.-O. SNILDAL T. SUNDBAKKEN E. SØRUM P. SZYPORYN H. SUSEGG H. SUNDE

A. TALTRA T. SØRUM K. MIDTGAARD O. HAMMER T. B. THORESEN A.-J. TØRGENSEN T. O. TVEITERÅ F. WARRY

G.-A. HOLSEN A. DAGESTAD T. J. WIE J.-O. WASSDAK R. ØIEN

Z. P. MELCHER V. HAUG K. B. NERHEIM R. LAURAK

1983

MAJ R NEDERBERG
5-1

MAJ P KONGRØD
5-3

KAPT S OFSTAD
ADM OFF

LT S GRANBERG

LT B T SOLBERG

FENR T-A FOSS

FENR K OERKLE IV

FENR B T BECH

FENR D KRISTIANSEN

FENR R DAHL

FENR P ENGELSTAD

FENR T KONGRØD

FENR B GILBERG

FENR A S FEDJE

SJT R DRETVIK

T EIDC

S ENGETH

A BREITHEIG

A O BRUSTVEIT

R BRANDSHAUG

Ø BJØRKLJ

E BJØRDAL

H BERGSAKER

B E BERG

T BAKKEN

G BANKHAUG

K AUSTVEG

D A ANDREASSEN

E GUNDERSEN

J O GREFSRUD

H GJERSETH

V FURRE

K FRYDENLUND

G FINNEKÅS

A FIDJESTØL

H FEIRING

M JOHNSEN

E H JONASSEN

F JOHNSEN

J E JOHANSEN

T JENSEN

A K IVERSEN

E NORDVIK

J E NILSSON

J MELAND

J MEHRE

J A MINGAAS

T A LUND

A LERSTAD

K KVAMME

L O KVALSVIK

H S KRISTENSEN

O J KNUDSEN

B E KLEVEN

B HÅLAND

J HOVLAND

L E STØRDAL

K H STRAND

E O STRAND

K A SMITH JOHANSEN

K SERCK-HANSEN

T SERCK-HANSEN

G SANDSVIK

T RØBERG

O V RUII

A ROGNE

S E PEDERSEN

K O PEDERSEN

P K GULDSETH

WLBK

R J ULRIKSEN

J ULVESVEEN

J O UTHEIM

A I TRANA

S A THORHUS

E FJØRSMO

B TENDELAND

J G JENSEN

T ØVERLAND

P M ØIE

J A VASSBOTN

A-H SANDNES

B A BØLSTAD

S GREGER

T THOMSEN

A ØRROG

H HAUGEN

COY B

MAJ A. JOHANSEN
5-A

OBLT L. G. NILSEN
NK BN

OBERST M. H. NISS
BN SIEF

SJT H. I. LARSEN

SJT I. SANDVIK

SJT R. H. HALVORSRUD

FENR J. B. STRØM

FENR T. FRØYSAKER

FENR E. EINBU

FENR P. A. SOLLIE

FENR G. SPANIE

FENR C. JOHNSEN

FENR R. GABRIELSEN

FENR J. E. WALLE

FENR P. K. TOFT

KAPT F. O. HEGGELUND
NK

MAJ A. STANDNES
KP SIEF

A. SVEEN

L. O. HELLESTAD

R. VIKRE

T. LARSEN

M. E. DAHL

J. WARHOLM

S.-E. EIKSÅ

SVIK

A. VETTI

C. A. KILÅS

R. T. M. USLER

O. K. MIKALSEN

O. VIETH

O. GARVIK

T. B. GULBRANDSEN

T. H. JAKOBSEN

N. F. VINDENES

B.-H. BANGSTEIN

R.-A. FJELD

B. CHR. PETERSEN

T. NILSEN

V. OLSEN

T. RØNNINGEN

S. O. STEEN

S. TENNEVOLD

R. VALB.

G. O. KOLBERG

E. HEFJE

F. T. NILSSEN

D. DI. DRIKSEN

B. KOTHE-MESS

F. RAGNALDSEN

H. A. HELLAND

J. I. JAKOBSEN

R. L. KARLSENG

R. OLSEN

P.-CHR. NORDBY

P. V. NILSEN

E. MUGGERUD

J. MODÅH

O. LIE

T. I. SVINSÅS

E. H. WOLD

R. EDVARDSEN

F. HIERPSETH

R. OSBORG

T. RØNNINGEN

B. SAKRISVOLL

T. TORP

O. KR. SANNERUD

T. SVENSEN

B. RAJNHOLM

T. LANGAARD

M. ERIKSSON

R. FLATAUNE

E. GRONG

F. G. HOLM

T. A. PETERSEN

R. SANDBUKT

L. E. STORSE

S. A. RAKKEB

1983

MAJ R. NEDERBERG
5-1

MAJ P. KONGRØD
5-3

KAPT J. URDAL, ADM. OFF. LT H. WROLDSEN LT F. ARVESEN LT T. WOLDEN LT L. GABRIELSEN FENR A. M. ESPELAND FENR T. KRISTIANSEN FENR K. DYPVIK FENR A. SCHEI SGT J. M. MYKLEBUST SGT P. HANSEN SGT K. KVALHEIM SGT K. RAA

E. LØHNE T. KLEMP A. BJØRNESTØL R. HAUGERUD M. ANDERSEN B. ANDERSEN T. V. FREDRIKSEN S. G. SALLAUP T. ØFSTAD M. MYRVOLD J. S. ISAKSEN K.-M. MØGSTER T. ANTONSEN

G. KR. SJØVEIAN A. F. SAMUELSEN T. I. RØSSTAD R. J. ANDERSEN T. NICOLAISEN P. R. LUNNER D. LILAND D. E. KRISTIANSEN J. R. JOHANSEN K. HAUGEN J. DYBÅ T. I. BJERKNES T. ADLEN J.-A. BØKKEN

H. J. KARLSEN I. JERSTAD T. IVERSEN R. M. HAGELIN T. FLATTUM K. L. DYB K. ASPESETER T. B. JEPPESEN T. JOHANSEN G. H. HØIBY A. J. BLÅLID J. YTTERENG Ø. Ø. TENNIFJORD J. H. SØRUM

S. M. STUVIK J. A. BELSVIK E. SCHJØRBERG T. AASERUD M. CHRISTIANSEN T. E. ELIASSEN L. ENEVOLDSEN S. I. BØRSET T. ANDRESEN S. M. VIIG A. I. SOLEM H. RAMSTAD

R. ROBERTSEN M.-L. LARSEN L. LORENTSEN M. A. HØPSTAD J. H. FINVÅG

H. RENSEN Ø. K. SETHRØE T. STRØM

R. VALB

توقف
STOP
UNITED NATIONS CONTROLLED AREA
NO LOADING OF FIREARMS / EXPLOSIVE WEAPONS
AND NO DRIVING OF MOTOR VEHICLES BEYOND
THIS POINT. NO INSPECTION

WELCOME
TO
NORBAT
FOR PEACE IN

الحاء اطفال نورالنسيارة

517888